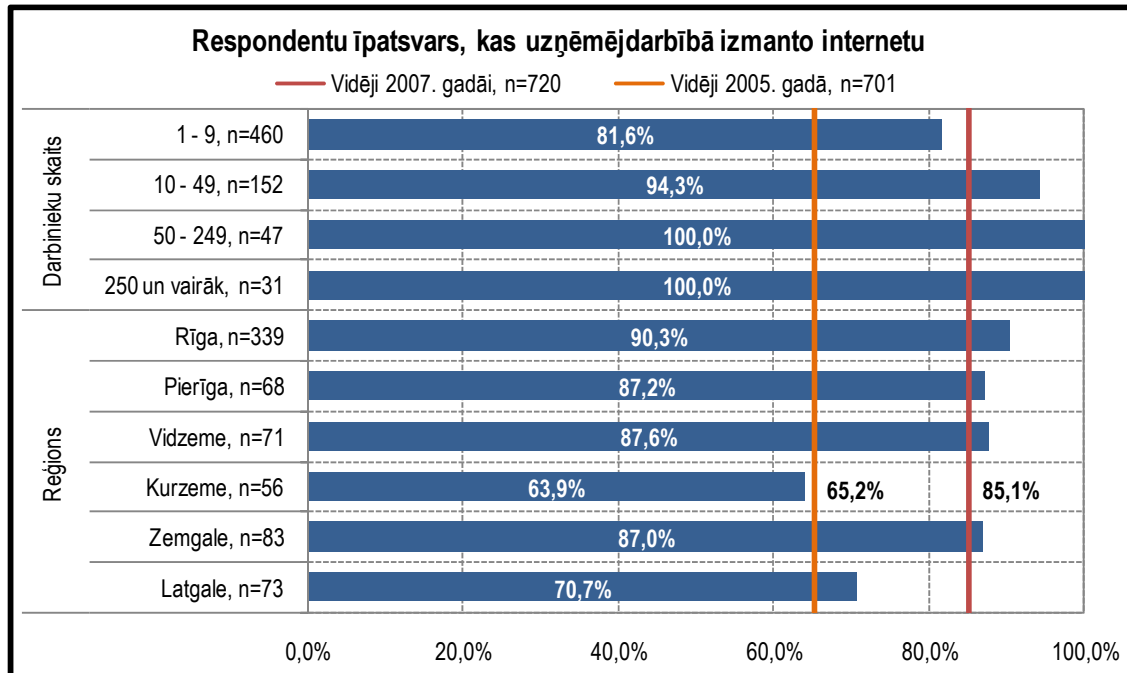

XIV Elektroniskā pārvalde

Interneta izmantošana uzņēmējdarbībā

Internetu uzņēmējdarbībā izmanto 85,1% Latvijas uzņēmēju. Interneta izmantošanas nepieciešamību lielā mērā nosaka uzņēmuma lielums: no visiem mikro uzņēmumu vadītājiem internetu izmanto 81,6%, no mazo uzņēmumu vadītājiem – 94,3%, savukārt no vidējo un lielo uzņēmēju vadītājiem internetu uzņēmuma vajadzībām izmanto pilnīgi visi. Viszemākā interneta izmantošanas izplatība ir Kurzemē (63,9%) un Latgalē (70,7%).

Pēdējo 2 gadu laikā interneta izmantošanas izplatība uzņēmējdarbībā ir palielinājusies – 2005. gadā internetu uzņēmuma vajadzībām izmantoja 62,5% respondentu, kas ir par 19,9 procentpunktiem mazāk nekā šogad.

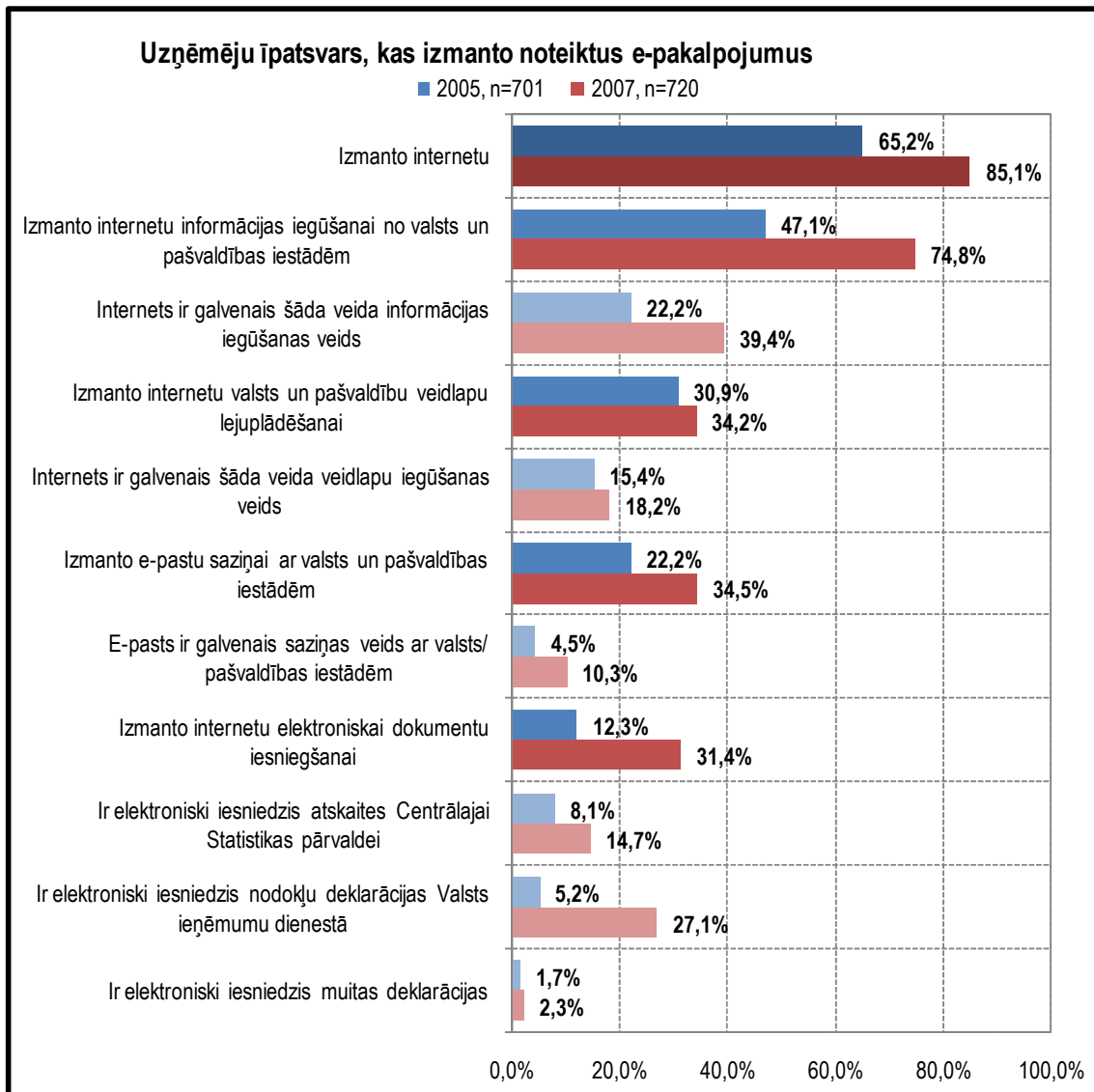

Līdz ar interneta izmantošanas izplatības pieaugumu pēdējos 2 gados būtiski palielinājusies arī dažādu e-pakalpojumu izmantošanas izplatība:

- Internetu informācijas iegūšanai no valsts un pašvaldības iestādēm izmanto 74,8% uzņēmēju, kas ir par 27,7% procentpunktiem vairāk nekā 2005. gadā, turklāt 39,4% uzņēmēju internets ir galvenais šāda veida informācijas avots (2005. gadā – 22,2%).
- Valsts un pašvaldību veidlapu lejupielādei (download) internetu izmanto nedaudz vairāk kā katrs trešais (34,2%) uzņēmējs, šādu iespēju 2 gadus atpakaļ izmantoja 30,9%. Valsts un pašvaldību veidlapu lejupielādēšana internetā 18,5% uzņēmēju ir galvenais šādu dokumentu iegūšanas veids (2005. gadā – 15,4%).
- Uzņēmēju īpatsvars, kas izmanto e-pastu saziņai ar valsts un pašvaldības iestādēm par likumu/noteikumu skaidrojumiem vai administratīvo procedūru veikšanu pēdējo 2 gadu laikā ir pieaudzis no 22,2% līdz 34,5%. Savukārt tādu uzņēmēju skaits, kam e-pasts ir galvenais saziņas līdzeklis ar valsts vai pašvaldības iestādēm, pēdējo 2 gadu laikā ir palielinājies vairāk nekā 2 reizes: 2005. gadā tādu bija 4,5%, savukārt šogad – jau 10,3%.
- Pēdējo 2 gadu laikā visstraujāk pieaudzis to uzņēmēju īpatsvars, kas ir izmantojuši internetu elektroniskai dokumentu iesniegšanai – ja 2005. gadā dokumentus elektroniskā formā dažādām valsts

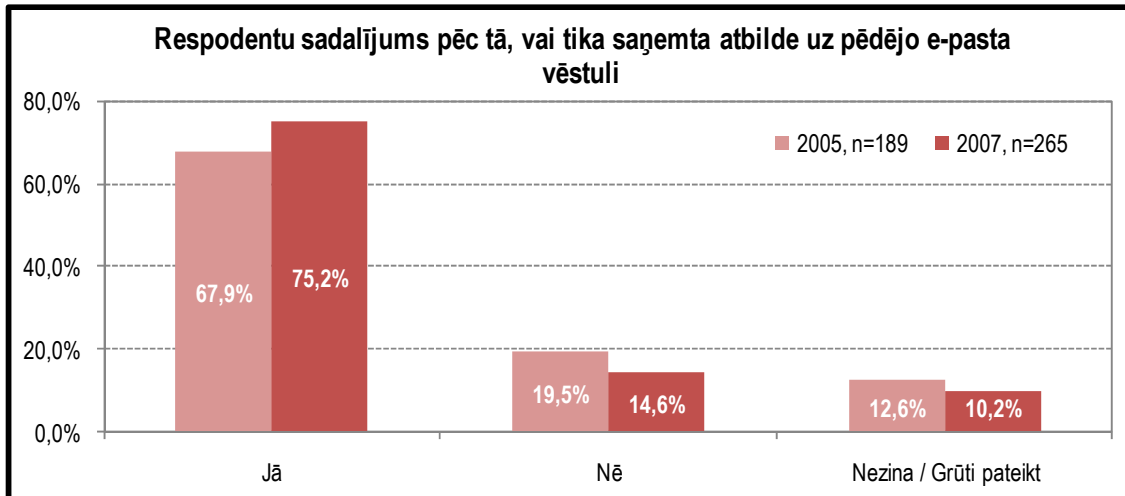
iestādēm (Valsts ieņēmumu dienestam, Centrālajai statistikas pārvaldei u.c.) bija iesnieguši 12,3% respondentu, tad šogad šādu iespēju izmantojuši 31,4% uzņēmēju.

- Iespēju nodokļu deklarācijas Valsts ieņēmumu dienestā iesniegt elektroniski ir izmantojis 27,1% uzņēmēju, kas ir attiecīgo 2005. gada rādītāju – 5,2% – pārsniedz vairāk kā 5 reizes.
- Atskaites Centrālajai statistikas pārvaldei elektroniski iesnieguši 14,7% uzņēmēju, kas ir par 6,6 procentpunktiem vairāk nekā 2005. gadā (8,1%).
- Pēdējo 2 gadu laikā nedaudz palielinājies arī to uzņēmēju īpatsvars, kas elektroniski iesnieguši muitas deklarācijas (2005. gadā: 1,7%, šogad: 2,3%).

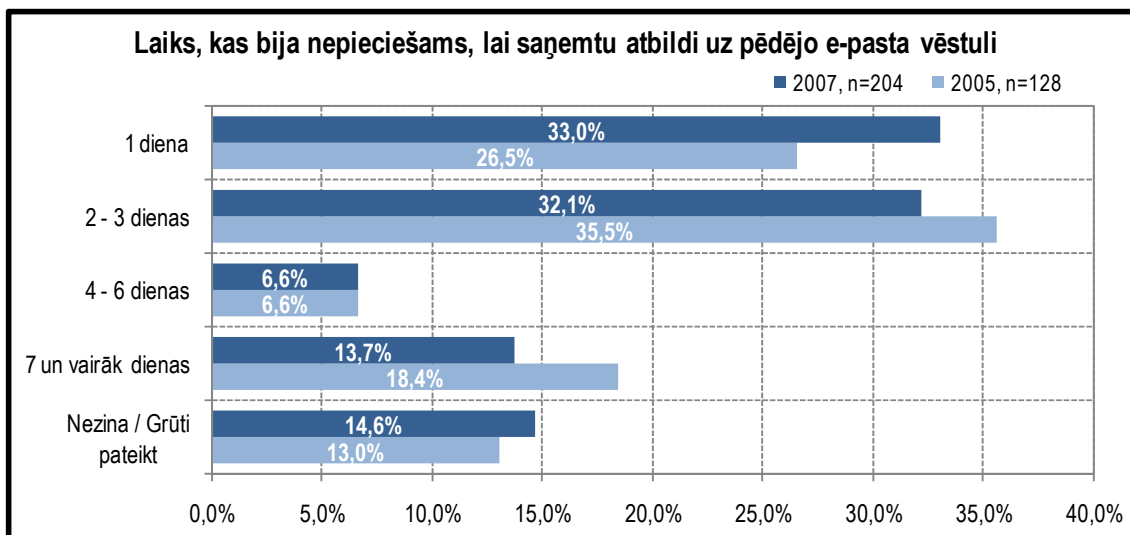
Elektroniskā saziņa ar valsts un pašvaldības iestādēm

Pēdējo 2 gadu laikā ne tikai strauji palielinājies to uzņēmēju īpatsvars, kas saziņai ar valsts un pašvaldību iestādēm izmanto e-pastu, bet uzlabojusies arī valsts un pašvaldību iestāžu darbinieku spēja savlaicīgi atbildēt uz saņemtajām e-pasta vēstulēm. Atbildi uz savu pēdējo e-pasta vēstuli valsts vai pašvaldības iestādei saņēma 75,2% uzņēmēju (2005. gadā atbildi saņēmuši bija 67,9%), savukārt atbildi nesaņēma 14,6% respondentu, kas ir par 4,9 procentpunktiem mazāk nekā 2005. gadā (19,5%).

Pēdējo 2 gadu laikā samazinājies arī vidējais laiks, kas bija nepieciešams atbildes saņemšanai – ja 2005. gadā uzņēmēji atbildi saņēma vidēji 4,5 kalendāro dienu laikā, tad pēc šī gada rezultātiem vidējais gaidīšanas laiks ir 3,1 diena, turklāt ilgākais laiks, kas bija nepieciešams atbildes saņemšanai ir samazinājies no 40 kalendārajām dienām līdz 21 dienai.

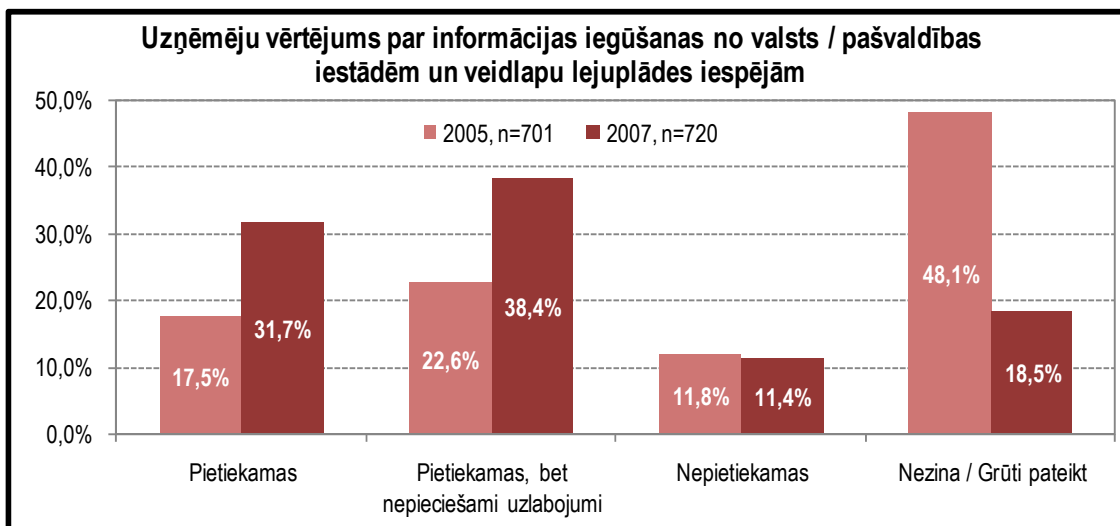
Trešā daļa (33,0%) respondentu atbildi uz pēdējo e-pasta vēstuli saņēmuši vienas dienas laikā (2005. gadā: 26,5%), savukārt 2-3 dienas gaidīt nācās 32,1% uzņēmēju (2005. gadā: 35,5%). To uzņēmēju īpatsvars, kas atbildi saņēma 4 – 6 dienu laikā, ir palicis nemainīgs: 6,6%. Atbildi uz pēdējo e-pasta vēstuli no valsts vai pašvaldības iestādes vismaz 7 kalendārās dienas gaidīja 13,7%, kas ir par 4,7 procentpunktiem mazāk nekā 2005. gadā (18,4%).

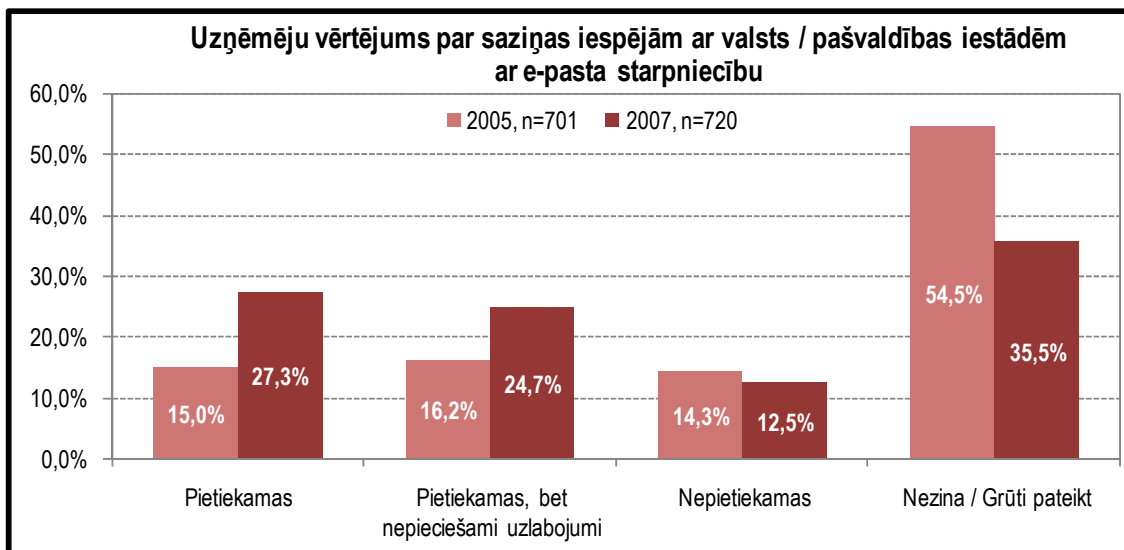
E-pakalpojumu izmantošanas iespēju vērtējums

Informācijas iegūšanas iespējas no valsts un pašvaldību iestāžu mājas lapām un veidlapu lejupielādes iespējas visbiežāk (38,4% gadījumu) uzņēmēji vērtē kā pietiekamas, tomēr uzsver, ka ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi. Nedaudz mazāk kā trešā daļa (31,7%) respondentu ir pilnībā apmierināta ar iespējām internetā iepazīties ar nepieciešamo informāciju no valsts / pašvaldības iestādēm, kā arī dokumentu (veidlapu) lejupielādes iespējām. Kā nepietiekamas šīs iespējas raksturo 11,4% uzņēmēju.

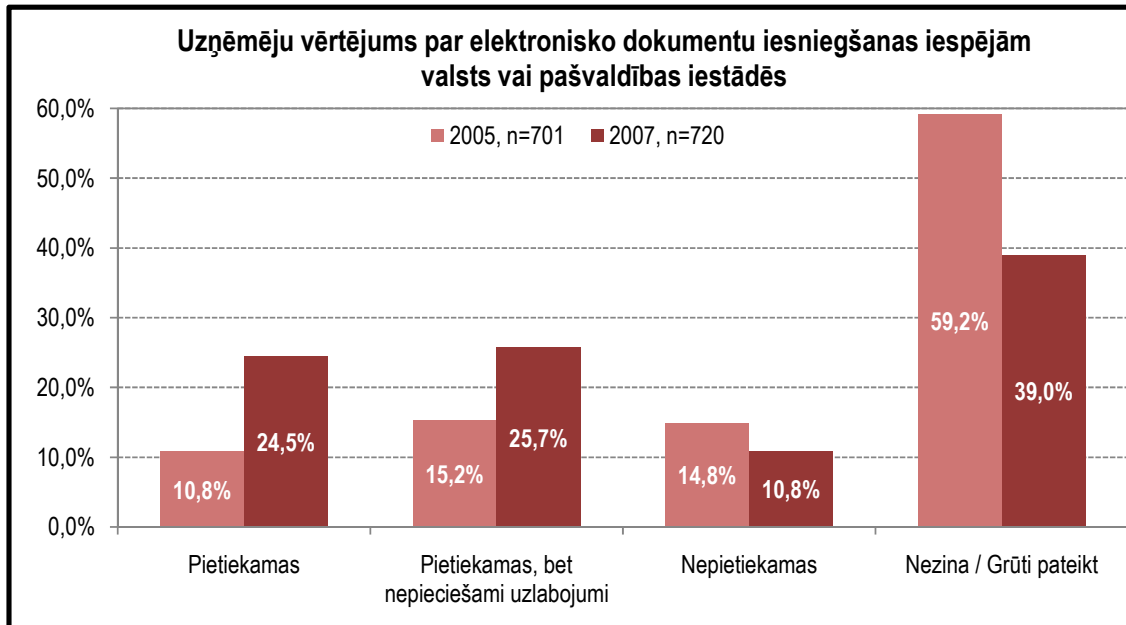
Salīdzinājumā ar situāciju pirms 2 gadiem informācijas no valsts un pašvaldības iestādēm iegūšanas iespējas internetā un veidlapu lejupielādes iespējas uzņēmēju vērtējumā ir uzlabojušās. Uzņēmēju īpatsvars, kas uzskata, ka šīs iespējas ir pietiekamas, ir palielinājies par 14,2 procentpunktiem; to, kas ir daļēji apmierināti, īpatsvars palielinājies par 15,8 procentpunktiem, savukārt neapmierināto īpatsvars nav būtiski mainījies.

Nedaudz zemāk uzņēmēji vērtē saziņas iespējas ar valsts un pašvaldības iestādēm ar e-pasta starpniecību – tās par pietiekamām uzskata 27,3% respondentu, 24,7% uzskata, ka tās ir pietiekamas, tomēr nepieciešami uzlabojumi, bet iespējas ar e-pasta starpniecību sazināties ar valsts un pašvaldības iestādēm par nepietiekamām uzskata 12,5% uzņēmēju. Salīdzinot ar 2005. gada rezultātiem, nedaudz samazinājies to respondentu īpatsvars, kas uzskata, ka e-pasta saziņas iespējas ir nepietiekamas (par 1,8 procentpunktiem), bet palielinājies pilnīgi apmierināto (par 12,3 procentpunktiem) un daļēji apmierināto (par 8,5 procentpunktiem) īpatsvars.

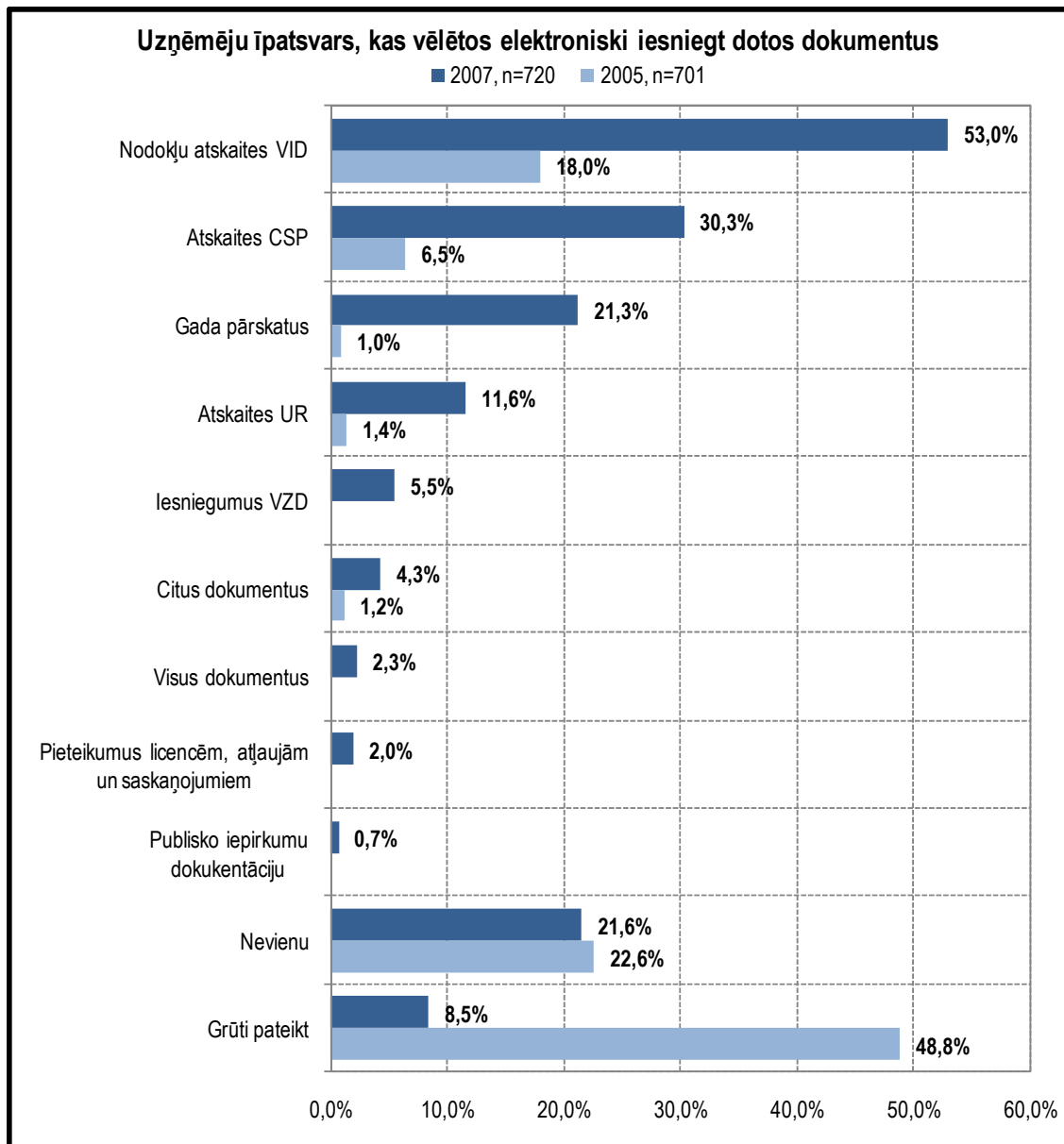
Elektronisko dokumentu iesniegšanas iespējas valsts vai pašvaldības iestādēs 24,5% uzņēmēju vērtē kā pietiekamas, 25,7% uzskata, ka šajā procesā nepieciešami uzlabojumi, savukārt 10,8% domā, ka šīs iespējas ir nepietiekamas. Pēdējo 2 gadu laikā palielinājies gan to respondentu īpatsvars, kas uzskata, ka elektronisko dokumentu iesniegšanas iespējas ir pietiekamas (pieaugums par 13,7 procentpunktiem), gan to, kas uzskata, ka ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi (par 10,5 procentpunktiem). Šajā pašā laikā par 4 procentpunktiem samazinājies uzņēmēju īpatsvars, kas uzskata, ka dokumentu elektroniskas iesniegšanas iespējas ir nepietiekamas.

Rezultāti liecina, ka pēdējo 2 gadu laikā būtiski ir palielinājusies uzņēmēju vēlme iesniegt dažādus dokumentus elektroniski. Šogad vairāk nekā puse uzņēmēju vēlētos elektroniski iesniegt nodokļu atskaites Valsts ieņēmumu dienestam, salīdzinoši 2005. gadā šādu vēlmi izteica 18,0% uzņēmēju. Gandrīz trešā daļa (30,3%) uzņēmēju elektroniski vēlētos iesniegt arī atskaites Centrālajai statistikas pārvaldei (2005. gadā: 6,5%).

Gada pārskatus elektroniski iesniegt vēlētos 21,3% uzņēmēju, dažādas atskaites un iesniegumus Uzņēmumu reģistram – 11,6%, bet iesniegumus Valsts zemes dienestam – 5,5%. Pieteikumus dažādu licenču, atļauju vai saskaņojumu saņemšanai elektroniski iesniegt vēlētos 2,0% respondentu, publisko iepirkumu dokumentāciju, to skaitā piedāvājumus, elektroniski iesniegt vēlētos 0,7% uzņēmēju.

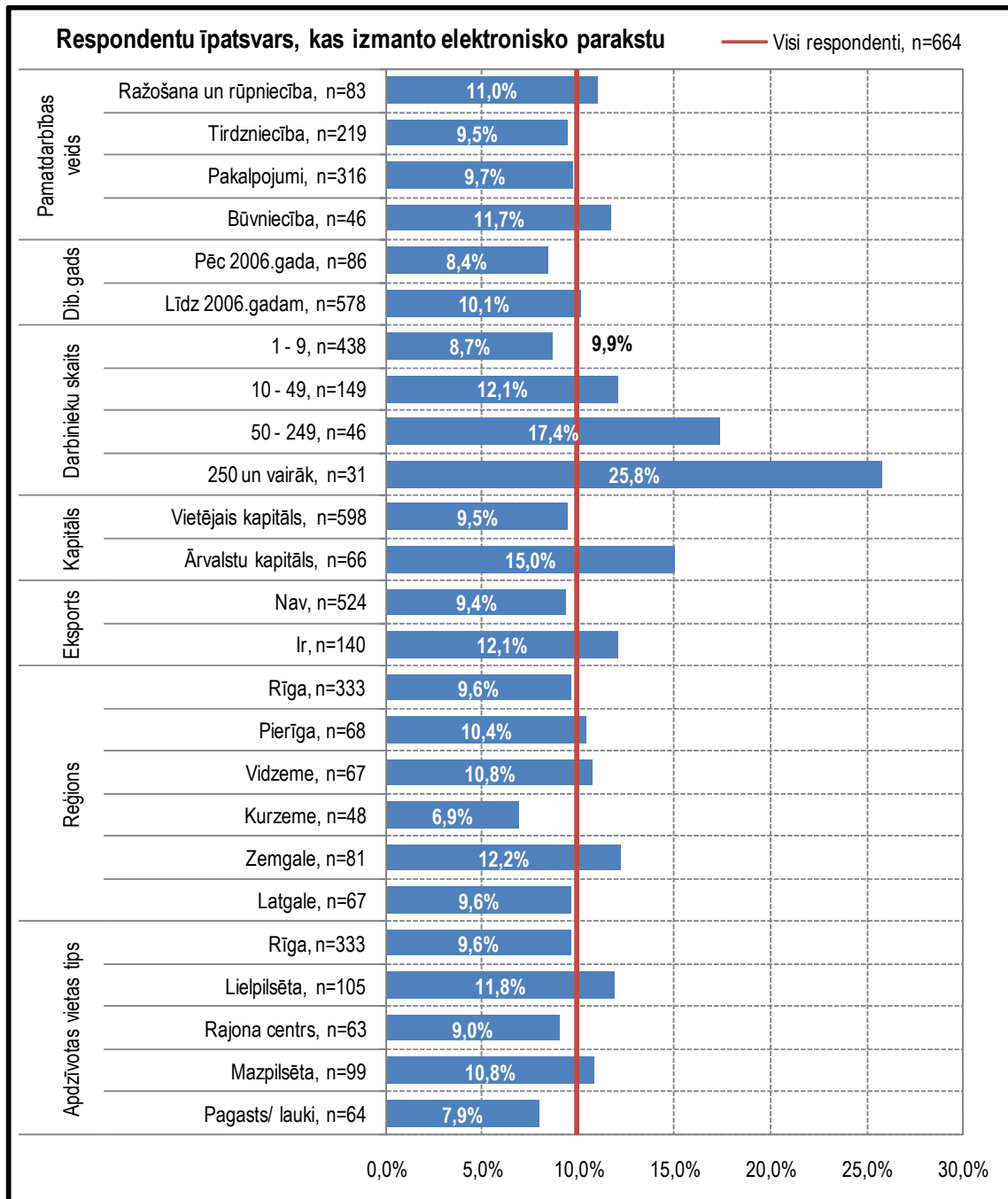
Vēlmi elektroniski iesniegt pilnīgi visu valsts un pašvaldības iestādēm paredzētos dokumentus izteica 2,3% uzņēmēju, tomēr 21,6% uzņēmēju nevēlas (neredz vajadzību vai nav tādu iespēju) elektroniski iesniegt nevienu dokumentu.

Elektroniskā paraksta izmantošana

Lai gan par to, ka Latvijā ir pieejams elektroniskā paraksta pakalpojums, informēti ir 91,7% uzņēmēju, savā uzņēmumā to izmanto tikai 9,9%. Elektronisko parakstu biežāk izmanto uzņēmēji, kas vada pēc darbinieku skaita lielākus uzņēmumus: no visiem aptaujātajiem mikro uzņēmumu vadītājiem elektronisko parakstu izmanto 8,7%, no mazo uzņēmumu vadītājiem – 12,1%, no vidējo uzņēmumu vadītājiem – 17,4%, savukārt no lielo uzņēmumu vadītājiem – 25,1%.

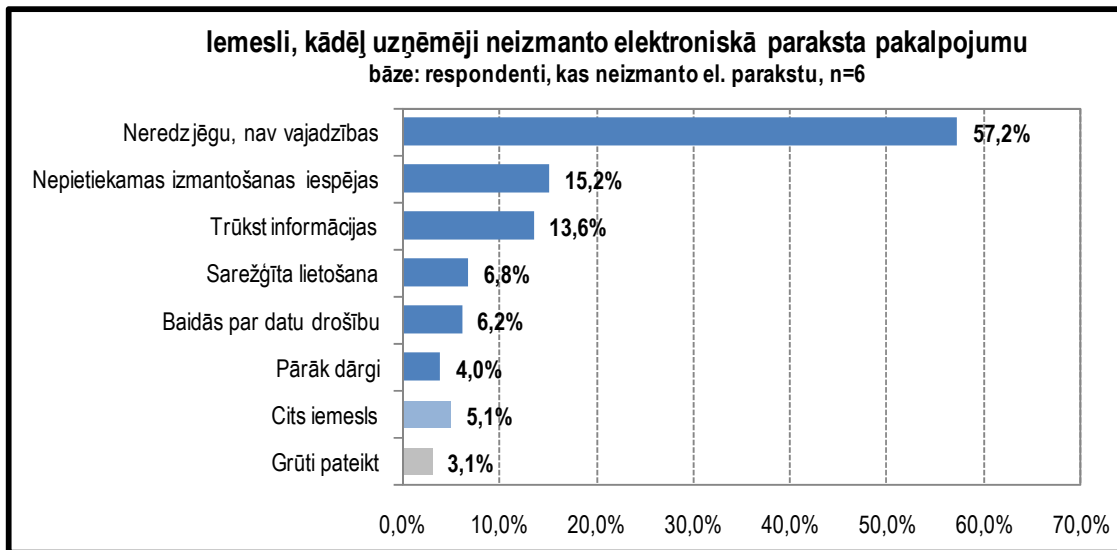
Elektronisko parakstu biežāk izmanto uzņēmēji, kuri vada uzņēmumus ar ārvalstu kapitāla īpatsvaru (15,0%), savukārt vismazāk izplatīta šī pakalpojuma izmantošana ir Kurzemē (tikai 6,9%).

Iemesli elektroniskā paraksta zemajai popularitātei

Zemā elektroniskā paraksta izmantošanas izplatība lielā mērā ir skaidrojama ar uzņēmēju zemu informētību par pakalpojumu un tā izmantošanas priekšrocībām. Vairāk nekā puse (57,2%) uzņēmēju, kas neizmanto elektronisko parakstu, atzīst, ka tā izmantošanai nesaskata jēgu. Nākamais biežāk minētais iemesls, kādēļ elektroniskais paraksts netiek izmantots, ir nepietiekamās pakalpojuma izmantošanas iespējas, kuras min 15,2% uzņēmēju. Tāpat 13,6% respondentu atzīst, ka tiem trūkst sīkākas informācijas par pakalpojumu, tādēļ līdz šim to nav izmantojuši.

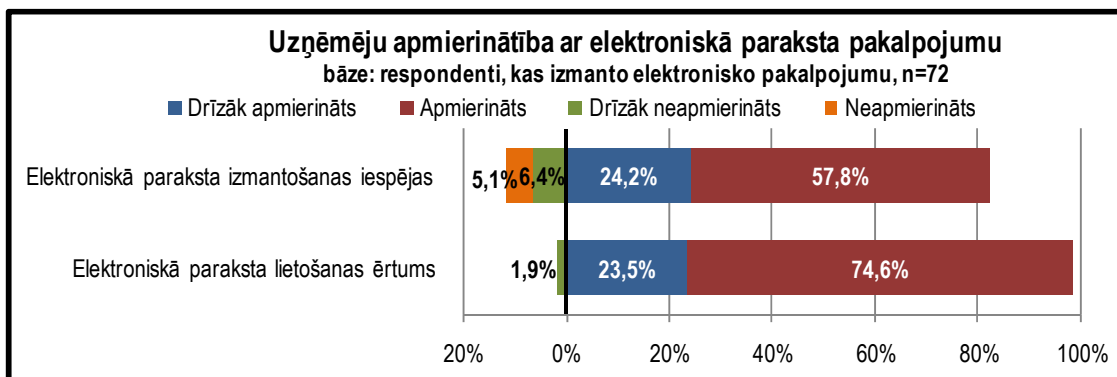
Elektroniskā paraksta lietošanu par pārāk sarežģītu uzskata un šī iemesla dēļ to neizmanto 6,8% uzņēmēju, savukārt 6,2% pauž neuzticību pakalpojumam, jo baidās par datu drošību. Pakalpojuma izmantošanas izmaksas par pārāk augstām (pakalpojuma izmantošana nav ekonomiski izdevīga) uzskata 4,0% respondentu.

Apmierinātība ar elektroniskā paraksta pakalpojuma kvalitāti

Elektroniskā paraksta lietotāji pārsvarā ir apmierināti ar pakalpojuma izmantošanas iespējām un lietošanas ērtumu. Pakalpojuma izmantošanas iespējas apmierina 57,8% uzņēmēju, drīzāk apmierināti ir 24,2%, tomēr ar tām lielākā vai mazākā mērā neapmierināti ir 11,5% elektroniskā paraksta lietotāju.

Ar elektroniskā paraksta lietošanas ērtumu apmierināti vai drīzāk apmierināti ir 98,1% tā lietotāju, tikai 1,9% respondentu ar elektroniskā paraksta lietošanas ērtumu ir drīzāk neapmierināti nekā apmierināti.

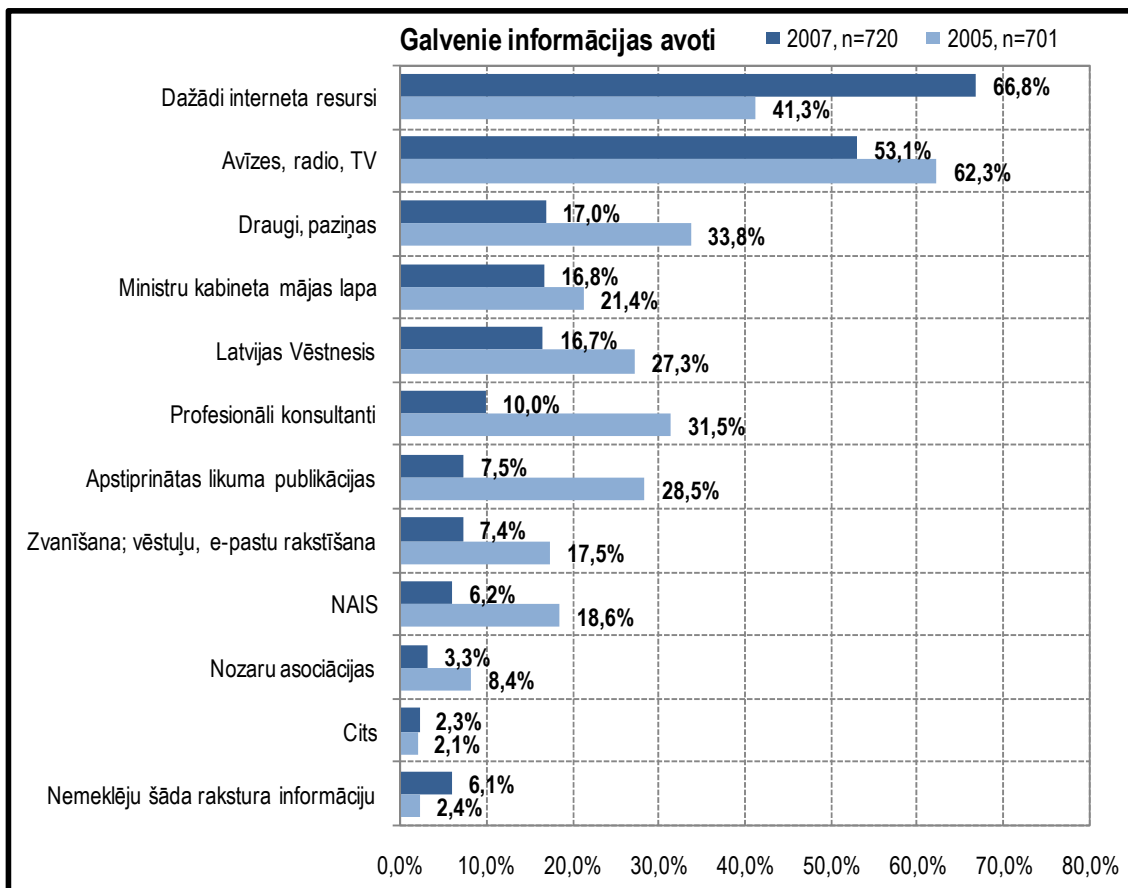
Informācijas avoti un informācijas pieejamība

Ja 2005. gadā uzņēmēji par galveno informācijas avotu, iegūstot informāciju par valsts un pašvaldības procedūrām atzina avīzes, radio un TV, ko izmantoja 62,3% uzņēmēju, kā otru svarīgāko minot dažādus interneta resursus (41,3%), tad šogad internets kā viens no galvenajiem informācijas avotiem minēts visbiežāk – to izmanto 66,8% uzņēmēju, kas ir par 25,5 procentpunktiem vairāk nekā 2005. gadā. Savukārt avīzes, radio un TV šogad kā vienu no galvenajiem informācijas avotiem, nosauc mazāk respondentu nekā pirms 2 gadiem – 53,1%.

Citus informācijas avotus uzņēmēji min mazāk nekā 20% gadījumu. Informāciju no draugiem un paziņām iegūst 17,0% uzņēmēju, kas ir par 16,8 procentpunktiem mazāk nekā 2005. gadā (33,8%). Ministru kabineta mājas lapu, lai iegūtu informāciju par valsts procedūrām, izmanto 16,8% respondentu (2005.: 21,4%), tikai nedaudz mazāk – 16,7% – informāciju iegūst no laikraksta Latvijas Vēstnesis (2005.: 27,3%). Desmitā daļa (10,0%) uzņēmēju informāciju par valsts un pašvaldības procedūrām iegūst no profesionāliem konsultantiem, 2005. gadā informāciju no konsultantiem ieguva krietni lielāks respondentu īpatsvars (31,5%), kas liecina, ka informācija kļuvusi pieejamāka.

Mazāk nekā 10% uzņēmēju min tādus informācijas avotus kā apstiprinātas likuma publikācijas (7,5%), informācijas pieprasīšanu, zvanot vai rakstot vēstules un e-pastus (7,4%), Normatīvo aktu informācijas sistēmu (NAIS) un nozaru asociācijas (3,3%). Salīdzinājumā ar situāciju pirms 2 gadiem šo informācijas avotu izmantotāju kļuvis mazāk.

No visiem respondentiem 6,1% par valsts / pašvaldības procedūrām vispār neinteresējas (šāda rakstura informāciju nemeklē), 2005. gadā tādu bija 2,4%.

Gandrīz puse uzņēmēju (46,7%) uzskata, ka visa tiem interesējošā informācija par valsts un pašvaldību procedūrām ir viegli pieejama. Joma, kurā visvairāk uzņēmējiem trūkst pilnīgas informācijas, ir valsts atbalsts – 13,4% uzņēmēju uzskata, ka informācija par šo jomu ir grūti pieejama. Informācija par nodokļu administrēšanu trūkst un ir grūti atrodama 8,5% respondentu. Nākamās biežāk minētās jomas, kurās informācijas pieejamība ir ierobežota, ir valsts un privātā partnerība (7,5%), licences un atļaujas (7,1%) un Eiropas Savienība (6,5%).

Aptuveni vienāds skaits respondentu uzskata, ka informāciju visgrūtāk atrast ir par tādām jomām kā nekustamais īpašums un būvniecība (5,7%), inspekcijas (5,5%) un publiskie iepirkumi (5,5%). Mazāk kā 5% uzņēmēju atzīmēja, ka informācija grūti pieejama ir par ārējo tirdzniecību (4,4%), darba tiesiskajām attiecībām (3,4%), elektronisko pārvaldi (3,1%), vides prasībām (2,3%), administratīvajām tiesām (2,2%) un uzņēmuma reģistrēšanu (1,8%).

